

"І санаттағы объектіні пайдалану салдарларын жою жөніндегі міндеттемелердің орындалуын қаржылық қамтамасыз ету мөлшерін айқындау әдістемесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 6 қыркүйектегі № 356 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2026 жылғы 13 тамыздағы № 163 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2026 жылғы 18 тамызда № 39607 болып тіркелді

БҰЙЫРАМЫН:

1. "І санаттағы объектіні пайдалану салдарларын жою жөніндегі міндеттемелердің орындалуын қаржылық қамтамасыз ету мөлшерін айқындау әдістемесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 6 қыркүйектегі № 356 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 24257 болып тіркелген) мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

көрсетілген бұйрықпен бекітілген І санаттағы объектіні пайдалану салдарларын жою жөніндегі міндеттемелердің орындалуын қаржылық қамтамасыз ету мөлшерін айқындау әдістемесінде:

4-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"4. Қаржылық қамтамасыз ету мөлшері таратудың есептік құнын негізге ала отырып айқындалады және әрбір жеті жыл сайын қайта есептеледі.

І санаттағы объектіні пайдалану салдарларын жою жөніндегі міндеттемелердің орындалуын қаржылық қамтамасыз ету мөлшерін айқындау екі кезеңде жүзеге асырылады:

- 1) жою жөніндегі негізгі жұмыстарды айқындау;
- 2) қаржылық қамтамасыз ету мөлшерін есептеу.

І санаттағы қолданыстағы объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі жұмыстардың құнына Қоршаған ортаның компоненттеріне ықтимал теріс әсер ететін құрылыстар мен объектілерді жою жөніндегі негізгі жұмыстардың тізбесіне сәйкес пайдалану аяқталғаннан кейін қоршаған ортаның құрамдас бөліктеріне ықтимал теріс әсер ететін жабдықтарды залалсыздандыруға, бөлшектеуге және құрылысжайларды бұзуға арналған шығыстар енгізілуге тиіс.

Қоршаған ортаның компоненттеріне ықтимал теріс әсер ететін құрылыстар мен объектілерді жою жөніндегі негізгі жұмыстардың тізбесін осы Әдістемеге қосымшаға сәйкес І санаттағы объектінің операторы айқындайды.

Объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі жұмыстардың құнына кірмеген күрделі құрылыс объектілері (ғимараттар, құрылысжайларды, кешендер) бойынша осы Әдістемеге сәйкес қайта бейіндеу және (немесе) оларды өзге де пайдалану жөніндегі жоспарлар әзірленуге тиіс.";

6-тармақта 1) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

"1) I санаттағы объектіде осы Әдістемеге қосымшаға сәйкес пайдалану аяқталғаннан кейін қоршаған ортаның компоненттеріне ықтимал теріс әсер ететін технологиялық жабдық болған кезде оны залалсыздандыру және/немесе бөлшектеуге және тиісті өнеркәсіптік алаңнан алып тастау (әкету);";

13-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"13. Жою жоспарын түзету және қаржылық қамтамасыз ету мөлшерін қайта есептеу, атап айтқанда өндірістік қуаттарды кеңейтуге, ұлғайтуға, қоршаған ортаның құрамдас бөліктеріне ықтимал теріс әсер ететін I санаттағы объектіні жаңғыртуға, реконструкциялауға байланысты осы Әдістемеге қосымшаға сәйкес жүзеге асырылады.

Көрсетілген түзетулерді енгізу тәртібін жою жоспарында I санаттағы объектінің операторы белгілейді.";

18, 19 және 20-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"18. Осы Әдістемеге қосымшаға сәйкес бөлшектеу бойынша физикалық көлемдер мен құнды айқындау I санаттағы объектінің өнеркәсіптік алаңындағы пайдалану аяқталғаннан кейін қоршаған ортаға ықтимал теріс әсер ететін технологиялық жабдыққа қатысты жүзеге асырылады.

Бөлшектеуге жататын технологиялық жабдықта тұрақты органикалық ластағыштар, озонды бұзатын, радиоактивті, уытты, экоуытты және қауіпті химиялық заттар болған кезде оларды қауіпсіз алу, сақтау, дезактивациялау, залалсыздандыру, қалпына келтіру және (немесе) жою үшін қажетті жұмыстар мен шығындар қосымша айқындалады.

19. Осы Әдістемеге қосымшаға сәйкес өнеркәсіптік алаңнан тыс орналасқан, бірақ I санаттағы объектіні пайдалану кезінде тікелей іске қосылған және өзге мақсаты жоқ, пайдалану аяқталғаннан кейін қоршаған ортаға ықтимал теріс әсер ететін технологиялық жабдық болған кезде оларды жою шеңберінде бөлшектеуге арналған шығындар да есептеуге енгізіледі.

20. Осы Әдістемеге қосымшаға сәйкес пайдалану аяқталғаннан кейін қоршаған ортаға ықтимал теріс әсер ететін технологиялық жабдықты жою (әкету) мақсаттары үшін оны өнеркәсіптік алаңнан тыс, одан әрі пайдалану орындарына не, егер мұндай технологиялық жабдық қалдықтар санатына өтсе, бұл қалдықтарға Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес қалпына келтіру және (немесе) жою жөніндегі операциялар жүргізілетін орындарға тасымалдау жөніндегі шығындар (оның ішінде тасымалдауға, тиеуге, түсіруге дайындауға арналған шығындар) қосымша айқындалады.";

осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес қосымшамен толықтырылсын.

2. Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Экологиялық реттеу және бақылау комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің интернет-ресурсында орналастырылуын;

3) осы бұйрық Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Заң қызметі департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтердің ұсынылуын қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Экология және табиғи ресурстар министрі

Е. Нысанбаев

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Өнеркәсіп және құрылыс министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Қаржы нарығын реттеу және
дамыту жөніндегі агенттігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Қаржы министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Энергетика министрлігі

Қазақстан Республикасының
Экология және табиғи
ресурстар министрі
2026 жылғы 13 тамыздағы
№ 163 Бұйрығына
қосымша
Қазақстан Республикасының

Қоршаған ортаның компоненттеріне ықтимал теріс әсер етуі мүмкін құрылыстар мен объектілерді жою жөніндегі негізгі жұмыстардың тізбесі

№ p/c	Объектінің/ құрылыстың атауы	Қоршаған ортаға теріс әсер	Жою бойынша жұмыс түрлері
1.1	Мұнай мен газды өндіруде, өңдеуде және тасымалдауда қолданылатын технологиялық жабдықтар: резервуарлар мен резервуарлар, құбырлар мен газ құбырлары, сепараторлар, колонналар, реакторлар, жылу алмастырғыштар, тоңазытқыш қондырғылар, сүзгілер, сорғы жабдықтары, алау жүйесінің жабдықтары, құю станциялары, қазандықтар, пештер, айналымдағы сулар мен технологиялық сұйықтықтардың бассейндері, сұйытылған мұнай газы (СКГ) қоймалары, күкіртті сақтауға және өңдеуге арналған жабдықтар.	Қоршаған ортаға мұнай өнімдері мен реагенттердің түсуі, топырақтың және жер асты суларының ластануы, мұнай өнімдерінің қалдықтарының, шайырлардың, күйенің, тұздардың, коррозия өнімдерінің және бұзылған кезде тоқтатылған бөлшектердің түзілуі, көмірсутегі буларының шығарындылары, өрт және жарылыс қаупінің пайда болуы.	1. Қалдықтарды кәдеге жарату және жою; 2. Шаю және газсыздандыру; 3. Бөлшектеу және консервациялау.
2.	Жылу және энергия өндіруші қондырғылардың технологиялық жабдықтары: қазандықтар, турбиналар, күл шығару жүйелері, су тазарту қондырғылары, оның ішінде құбырлар, отын қондырғылары (көмір), оның ішінде көмір ашық және жабық қоймалар, конвейерлер, бункерлер, цистерналар, ұсатқыш корпустар мен вагон аударғыштар.	Күлдің, күйенің, коррозия өнімдерінің қалдықтары, бұзылған кезде тоқтатылған бөлшектер. Топырақтың және жер асты суларының ластануын тудыратын қышқылдардың, сілтілердің, тұздардың және реагенттердің қалдықтары. Шанның пайда болуы, құрамында ластаушы заттар бар атмосфералық жауын-шашынның топыраққа сіңуі.	1. Гидрокүлді кетіру (ГКК) жүйелерін тазалау және күл-кожды жою (КҚЖ) күл-кождардың қалдықтарынан; 2. Жабдықты кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу; 4. Көмір қалдықтарын кәдеге жарату және жою; 5. Ластанған топырақты кәдеге жарату және жою; 6. Үй-жайларды залалсыздандыру және тазалау.

3.	Гидрометаллургиялық өндірістердің технологиялық жабдықтары: сорғылар, құбырлар, резервуарлар, резервуарлар, технологиялық сұйықтықтардың, химиялық реагенттердің және айналымдағы судың бункерлері; құбырлар, конвейерлер, сүрлемдер.	Су ортасының, топырақтың және жер асты суларының ластануына әкеп соғатын, құрамында қоспалар мен зиянды заттар бар қайта өңделген суды су объектілеріне ағызу.	1. Майларды және басқа технологиялық сұйықтықтарды кәдеге жарату және жою; 2. Жабдықты кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу.
4.	Пирометаллургиялық өндірістердің технологиялық жабдықтары: металлургиялық пештер, резервуарлар, резервуарлар, құбырлар, конвейерлер, силостар.	Құрамында қоспалары мен зиянды заттары бар қайта өңделген суды су объектілеріне ағызу, бұл су ортасына, топыраққа және жер асты суларына кері әсерін тигізеді.	1. Технологиялық сұйықтықтар мен майларды, химиялық реагенттер мен шикізаттарды кәдеге жарату және жою; 2. Жабдықты кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу; 4. Үй-жайларды залалсыздандыру және тазалау.
5.	Алюминий өнеркәсібінде электродтарды (күйдірілген анодтарды) өндіруге арналған технологиялық жабдықтар: сұйық қоймалар мен ыдыстар; анодтарды жағатын пештер; сорғы жабдықтары, резервуарлар, құбырлар және пек, кокс конвейерлері.	Топырақтың және жер асты суларының ластануына әкелетін мұнай өнімдерінің ағуы.	1. Технологиялық сұйықтықтарды, майларды, химиялық реагенттер мен шикізатты кәдеге жарату және жою; 2. Жабдықты кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу; 4. Үй-жайларды залалсыздандыру және тазалау.
6.	Құрылыс материалдарын өндіруге арналған технологиялық жабдықтар: пештер, жылу алмастырғыштар, тоңазытқыштар, диірмендер, сүрлемдер, технологиялық сұйықтықтар мен шламдардың цистерналары мен бассейндері, материалдарды тасымалдау желілері мен қабылдау бункерлері.	Статикалық шаңдану.	1. Технологиялық сұйықтықтарды, майларды, химиялық реагенттер мен шикізатты кәдеге жарату және жою; 2. Жабдықты кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу; 4. Үй-жайларды залалсыздандыру және тазалау.

7.	Коммуналдық, шаруашылық-тұрмыстық және басқа да сарқынды суларды тазарту құрылыстары сумен жабдықтау және су бұру объектілерінің (кәріздік тазарту құрылыстары (КТҚ): құм ұстағыштар, тұндырғыштар, тырмалау қондырғылары, сорғы жабдықтары, құбырлар, аэротенктер, тұнба карталары, био тоғандар, резервуарлар).	Тазартылмаған ағынды сулар мен пайдаланылған белсенді лай қоспасының жер бедеріне және су объектілеріне төгілуі топырақтың, жер асты суларының және су объектілерінің ластануына, жағымсыз иістің таралуына, сондай-ақ бактериялық ластанумен байланысты жұқпалы аурулардың пайда болуына әкеледі.	1. Шөгінділерді кетіре отырып, жабдықты жуу және зарарсыздандыру; 2. Жабдықты бөлшектеу; 3. Тұнба карталары мен биологиялық тоғандарды қалпына келтіру; 4. Үй-жайларды залалсыздандыру және тазалау.
8.	Химия өнеркәсібі объектілерінің технологиялық жабдықтары: сорғылар, құбырлар, резервуарлар, технологиялық сұйықтықтар мен қайта өңделген суға арналған резервуарлар; қоймалар, резервуарлар, құбырлар, конвейерлер, силостар және химиялық реагенттер бункерлері; пештер.	Құрамында қоспалары мен зиянды заттары бар қайта өңделген суды су объектілеріне ағызу, бұл су ортасына, топыраққа және жер асты суларына кері әсерін тигізеді.	1. Технологиялық сұйықтықтар мен майларды, химиялық реагенттер мен шикізаттарды кәдеге жарату және жою; 2. Жабдықты кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу; 4. Үй-жайларды залалсыздандыру және тазалау.
9.	Мазут шаруашылығы: жанар- жағармай материалдарын сақтау қоймалары және пропанның; жанар-жағармай құю станциялары; резервуарлар мен резервуарларды, ағызу және құю эстакадаларын, құбырлар мен жанармай құбырларын қоса алғанда, мұнай өнімдерін айдауға және құюға арналған жабдық.	Мұнай өнімдерінің ағуы, топырақтың және жер асты суларының ластануы.	1. Мұнай шламдары мен мұнай өнімдерінің қалдықтарын кәдеге жарату және жою; 2. Мұнай өнімдерімен ластанған топырақтарды кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу; 4. Қызметтік үй-жайларды залалсыздандыру.
10.	Электротехникалық жабдықтар: трансформаторлар, конденсаторлар және конденсаторлық жабдықтар, жоғары вольтты ажыратқыштар.	Топыраққа коррозиялық материалдар мен мұнай өнімдерінің түсуі.	1. Майларды және басқа технологиялық сұйықтықтарды кәдеге жарату және жою; 2. Жабдықты кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу.

11.	Зертханалар (химиялық заттар мен реагенттердің қоймалары мен сақтау орындары), химиялық заттармен және реагенттермен жұмыс істейтін жабдықтар, зерттелетін материалдар).	Атмосфералық ауаның статикалық ластануы, құрамында ластаушы заттар бар атмосфералық жауын-шашынның топыраққа сіңуі.	1. Химиялық заттар мен реагенттерді кәдеге жарату және жою; 2. Жабдықты кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу; 4. Үй-жайларды залалсыздандыру және тазалау.
12.	Тазарту құрылыстары мен қондырғылары.	Шаңның түзілуі (статикалық), өндірістік қалдықтардың қалдықтары.	1. Ұсталған заттарды кәдеге жарату және жою; 2. Жабдықты кәдеге жарату және жою; 3. Бөлшектеу; 4. Үй-жайларды залалсыздандыру және тазалау.
13.	Қалдық қоймалары, шлак , шлам жинақтағыштар. *	Қалдықтарды сақтау кезінде шаңның пайда болуы. Жергілікті жердің табиғи ландшафтының бұзылуы.	1. Технологиялық құрылыстар мен құбырларды бөлшектеу; 2. Қалдық қоймалары объектілерін (тоғандарды , тұндырғыштарды) құрғату; 3. Тампонаж және су қабылдайтын құрылыстарды жою; 4. Бүлінген жерлерді қалпына келтіру.

* I санаттағы объектілер операторлары, Қазақстан Республикасының Экология кодексінің 147-бабы 11-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көзделген I санаттағы объектілерді қоспағанда, қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға Қазақстан Республикасының Экология кодексінің 147-бабының 1-тармағына сәйкес осындай объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі, оның ішінде болашақта туындайтын талаптарға қатысты өз міндеттемелерінің орындалуын қаржылық қамтамасыз етуді ұсынуға тиіс.